

## Phong tục vào nhà mới *Pabak khang brah* បាបាក់ កង់ ប្រាហ៍ còn gọi *Tamâ sang biruw* តាម៉ា សង់ ប៊ិរូវ

Phong tục vào nhà mới không ngoài mục đích xin thần *yang Po Ali, po Phua Mâh* យ៉ាង ប៉ូ អ៊ា-លី , cũng như ông bà tổ tiên *muk kei* មុក គី và các thần yang khác cho vợ chồng xin vào nhà mới, với gạo đầy khương, làm ăn có của dư của để và trăm năm hạnh phúc. Về tổ chức thì do hộ gia đình tổ chức thực hiện. Nghi lễ có định kỳ vào các tháng 3, 6, 8 và 10 Chăm lịch hàng năm, trong một sáng hay buổi chiều ngày thứ tư, hạ tuần trăng các tháng nêu trên vào giờ hoàng đạo *tuk mahé sarai ngan tuk disi* តុក ម៉ា-អេ សារ៉ៃ ណង តុក ឌី-si . Về địa điểm thì trong sân nhà với chức việc chủ lễ là ông thầy cúng *gru urang* គ្រូ ឡូ-រ៉ាង và vợ chồng người làm nhà mới bung khương gạo và vật lễ đặt trong phòng ngủ.

Theo phong tục vào nhà mới thì có 5 mâm cơm cúng thần yang với các món ăn chỉ có các món cá gồm : Cơm *lisei* លី-sai - Canh cá *aia habai ikan* អ៊ា-ហៃ ឺ-kan ហៃ ឡូ-kan - Cá kho *ikan khaow* ឺ-kan កា-វ៉ូ - Cá chiên *ikan ciing* ឡូ-kan ឡូ-ស៊ីង - Rau quả *njem patem* ណ៊េម ប៉ា-តេម - Mắm chấm *masin* ម៉ា-sin . Và các vật lễ khác thì có trầu cau *hala panâng* ហ័-លា ប៉ា-ង - rượu *alak* ឡា-ក và nước trà *aia caiy* អ៊ា-គៃ-យ , với các loại bánh gồm : Bánh trái *baoh ahar* បា-វ៉ា អា-រ - Chuối *patei* ប៉ា-tai - Hạt nổ *kamang* កា-ម៉ាង .

Các vật lễ khác thì có trầu cau *hala panâng* ហ័-លា ប៉ា-ង , rượu *alak* ឡា-ក và nước trà *aia caiy* អ៊ា-គៃ-យ , với các loại bánh gồm : Chè xôi *abu ndiép* ឡា-ប៊ូ ណ-ឌី-យ៉េ - Bánh trái *baoh ahar* បា-វ៉ា អា-រ - Chuối *patei* ប៉ា-tai - Hạt nổ *kamang* កា-ម៉ាង .

Trong nghi lễ vào nhà mới có những vật lễ thiết yếu mang biểu tượng cho sự làm ăn hàng ngày trong cuộc sống gồm :

- 2 cái khương gạo *khang brah* កង់ ប្រាហ៍ ,
- 1 cái hũ đựng rầu cau *cuw hala panâng* គូ-វ៉ូ ហ័-លា ប៉ា-ង ,
- 1 cái giỏ riu rựa *bai ajaong amra* បៃ ឡា-យ៉ាង ឡា-អ៊ា-រ៉ា ,
- 1 thùng đồ nghề thợ mộc *dhung phak* ធ្នូង ផា-ក ,
- 1 hũ nước *kalaok aia* កា-ល៉ោក អ៊ា ,
- 1 hũ muối *kalaok sara* កា-ល៉ោក សារ៉ា ,
- 1 hũ mè *kalaok langâ* កា-ល៉ោក លា-ង ,
- 1 hũ đậu *kalaok rata* កា-ល៉ោក រ៉ា-តា .

Trong nghi lễ chỉ có lời cúng bái khẩn vái những lời chúc phúc cho gia đình, với các vật dụng thiết yếu.

**Quảng Văn Đại**